

Flora- en faunaonderzoek

Herontwikkeling Van Goghplein, te Helvoirt

Bogor Projectontwikkeling

24 juli 2009

projectnummer 71095.02

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	4
2.2	SOORTENBESCHERMING	4
3	TOETSING	6
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
3.2	BESCHERMDE GEBIEDEN	6
3.3	VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN	7
4	CONCLUSIE	11
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	11
4.2	SOORTENBESCHERMING	11
4.3	CONSEQUENTIES	12
4.4	AANBEVELINGEN	12

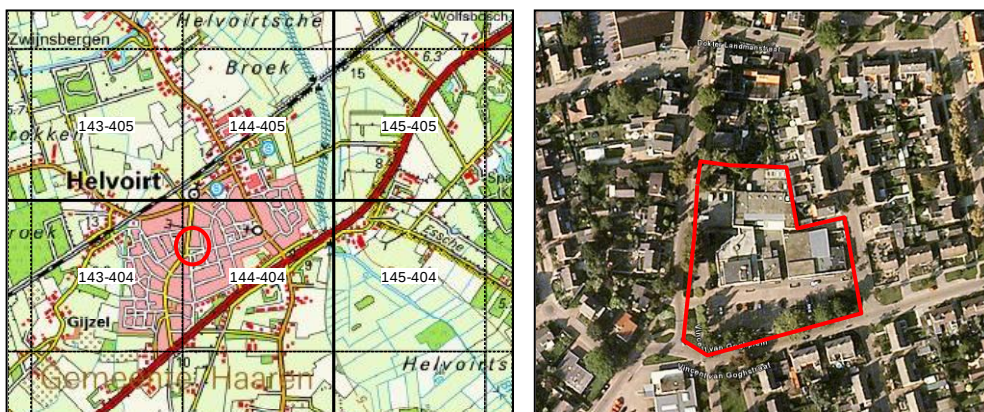
BIJLAGEN

- bijlage 1: gegevens Natuurloket*
- bijlage 2: literatuurlijst*
- bijlage 3: resultaten veldonderzoek Ekoza*

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In Helvoirt (gemeente Haaren, provincie Noord-Brabant) is de realisatie van nieuwe woningen beoogd. Hiervoor wordt de huidige bebouwing gesloopt. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregeling. Voorliggend flora- en faunaonderzoek is opgesteld door SAB Arnhem B.V. en geeft een inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

globale ligging projectgebied (kaart: Natuurloket. luchtfoto: Google Earth)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregeling. Bij deze activiteit moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het projectgebied. Het voorliggende flora- en faunaonderzoek is gebaseerd op de reeds gemaakte quick scan flora en fauna van SAB (SAB, 2008) en bestaat uit een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde planten en dieren en een biotoopinschatting op basis van een verkennend veldonderzoek, aangevuld met een gerichte veldinventarisatie naar ontheffingsplichtige soorten. Deze onderzoeksrapportage brengt het precieze gebruik van het projectgebied door de ontheffingsplichtige soorten, en de eventuele noodzaak voor een ontheffingsaanvraag voor deze soorten, in beeld. Daarnaast geeft het rapport inzicht in de doorwerking van de gebiedsgerichte natuurwetgeving op deze plek. De effectbeoordeling is gedaan op basis van de huidige geldende interpretatie van wet- en regelgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Helvoirt ligt ten zuidwesten van Vught en ligt ten noorden van de provinciale weg (Helvoirtseweg) N65. De omgeving van het projectgebied wordt gekenmerkt door zowel een open landschap (weide- en akkergronden) als verspreid liggende kleinschalige bosgebieden die door middel van singels met elkaar verbonden zijn. Ten noordwesten van Helvoirt ligt een groter bosgebied, de Loonse en Drunense duinen, wat op twee kilometer

afstand ligt. Gezien de binnenstedelijke ligging van het projectgebied is een verbinding met deze gebieden niet aanwezig.

Het projectgebied ligt in het centrum van Helvoirt en betreft het Van Goghplein en de bijbehorende bebouwing. De locatie ligt in de oksel van de kruising Achterstraat - Van Goghstraat. Het projectgebied wordt in het noorden begrensd door woonpercelen en in het oosten, zuiden en westen door respectievelijk de Burgemeester Van den Hurkstraat, de Van Goghstraat en de Achterstraat. In de omgeving van het projectgebied zijn kleinschalige binnenstedelijke groene elementen aanwezig (voornamelijk tuinen, gazons en bomenrijen).

luchtfoto projectgebied (bron: BOGOR)

globale indruk projectgebied; aanwezige bebouwing (boven en linksonder) en groene elementen (rechtsonder)

Het projectgebied zelf is momenteel grotendeels verhard en bebouwd. Naast een parkeerplaats zijn er een supermarkt, een aantal winkels en kantoren en andere bedrijven

aanwezig. Alle gebouwen in het projectgebied hebben platte daken. Het onbebouwde terrein is ingericht als parkeerplaatsen (zuidelijk) met enkele groene elementen (grasveldjes/gazon). De grenzen van het projectgebied worden langs de Achterstraat (westelijk) en de Vincent Van Goghstraat (zuidelijk) begeleid door een bomenrij (loofbomen, o.a. eiken- en beukenbomen).

Ten behoeve van de plannen wordt de huidige bebouwing in het projectgebied gesloopt.

Het project betreft de realisatie van:

- nieuwbouw van commerciële ruimten op de begane grond met daaronder een parkeergarage;
- nieuwbouw van appartementen op de bovenliggende verdiepingen;
- voorzieningen behorende bij deze bebouwing (parkeerplaatsen, groenvoorzieningen etc).

globale inrichtingsschets

2 WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
- Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen de planlocatie en haar invloedsg gebied is gelegen (144-404), het voorkomen van beschermde zoogdieren en watervogels weer (zie bijlage 1). Binnen het kilometerhok zijn niet alle soortgroepen evengoed onderzocht. Omdat het projectgebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar flora- en faunaonderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB en nader onderzoek door Ekoza.

Bij het opstellen van het flora- en faunaonderzoek is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, et al., 1997) en de verspreidingsgegevens van RAVON (2006) (www.ravon.nl). Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer). Dit betekent dat het globale gegevens betreft. Ook is gebruik gemaakt van de CD-ROM van Habitatrichtlijnsoorten in Brabant. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 1 februari 2008 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V., in het kader van de quick scan flora en fauna, het gebied en de directe omgeving verkend. Op basis van deze quick scan en veldverkenning konden vaste rust- en verblijfplaatsen van ontheffingsplichtige soorten vleermuizen in het projectgebied niet worden uitgesloten. Daarom is op 3, 16 en 22 juni 2009 door Ekoza, nader veldonderzoek verricht naar deze soorten (bijlage 3). Met behulp van een batdetector en zichtwaarnemingen is onderzoek gedaan naar vleermuizen. Waarneming aan overige soorten die van belang kunnen worden eveneens vermeld. De resultaten van het onderzoek zijn in dit document verwerkt.

Een gerichte inventarisatie brengt het gebruik van het projectgebied door één of meerdere soorten beter in beeld. Dieren gedragen zich echter niet altijd voorspelbaar. Zelfs een gericht veldonderzoek geeft nooit een volledige garantie dat er geen (andere) strikt beschermde soorten aanwezig zijn.

3.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

Natuurbeschermingswet 1998

Het projectgebied te Helvoirt ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Habitatrichtlijngebied de 'Loonse en Drunense Duinen', wat op ongeveer 2 kilometer afstand ligt. Gezien de locatie binnen de bebouwde kom en de grootte van het projectgebied worden zowel direct als externe negatieve effecten op dit beschermd gebied niet verwacht. Door de verharde en bebouwde situatie in het projectgebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met dit gebied.

Ecologische Hoofdstructuur

Het projectgebied ligt niet in de EHS, maar wel op ongeveer 500 meter afstand. Aangezien het projectgebied een binnenstedelijke locatie betreft, zonder relatie met de EHS, zijn zowel directe als externe negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

3.3 VOORKOMEN VAN BESCHERMDE SOORTEN

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten

Binnen het projectgebied zijn weinig natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het projectgebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit regelmatig gemaaide gazons en bomenrijen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het projectgebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 1992) komen in de omgeving van het projectgebied soorten als egel (*Erinaceus europaeus*), gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), mol (*Talpa europea*), hermelijn (*Mustela erminea*), bunzing (*Mustela putorius*), wezel (*Mustela nivalis*), ree (*Capreolus capreolus*), woelrat (*Arvicola terrestris*), rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), veldmuis (*Microtus arvalis*), dwergmuis (*Micromys minutus*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en das (*Meles meles*) voor.

Binnen het projectgebied zijn gazons, enkele rommelhoekjes en struwelen aanwezig, daarom zijn vaste rust- en verblijfsplaatsen van soorten als egel, huisspitsmuis en mol niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

De meer strikt beschermde gewone rode eekhoorn leeft bij voorkeur in naald- of gemengd bos, echter ook in loofbos, vooral in boszomen. Verder in houtwallen, tuinen en parken in beboste omgeving. In verband met de afhankelijkheid van rijpe boomzaden is de leeftijd van het bos belangrijker dan de samenstelling (20 jaar en meer voor coniferen; 40 resp. 80 jaar voor eiken en beuken). De das leeft in een gebied dat bestaat uit een combinatie van bos (huisvesting) en agrarisch gebied (voedsel). Een kleinschalig gevarieerd landschap met graslanden, akkers en bosjes biedt een uitgebreid menu aan voedsel voor deze omnivoor. Op basis van het huidige biotoop (verhard terrein met gazons en bomenrijen) en gezien de ligging binnen de bebouwde kom (in het centrum van Helvoirt), is het uit te sluiten dat zowel de eekhoorn en das binnen het projectgebied een vaste rust- en verblijfplaats hebben.

vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992; Limpens, et. al., 1997) komen in de omgeving van het projectgebied gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Er is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen. De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

De aanwezige gebouwen hebben platte daken. In enkele gebouwen zijn gaten en scheuren in de buitenmuur aanwezig. Deze gaten en scheuren kunnen vleermuizen toegang geven tot de spouwmuur, die geschikt kan zijn als verblijfplaats. Ook zijn er kieren tussen gevelbetimmering en muur aanwezig. Op basis van deze gaten, scheuren en kieren is het niet uit te sluiten dat vleermuizen gebruik maken van de aanwezige bebouwing. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet uit te sluiten. Verder staan binnen het projectgebied komen enkele dikke bomen (doorsnede > 30 cm) voor. Al hoewel er geen zichtbare holtes in de bomen aanwezig waren, is het niet uit te sluiten dat in deze bomen vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Tevens is het mogelijk dat de ten zuiden gelegen bomenrij (aan de Van Goghstraat) gebruikt wordt als vliegroute naar het ten zuiden gelegen open (agrarisch) gebied. Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Negatieve effecten op zowel vaste rust- en verblijfplaatsen als vliegroutes zijn niet uit te sluiten als de bomenrijen verwijderd wordt en/of als gebouwd wordt binnen 15 meter afstand van de bomenrij.

Negatieve effecten op zowel vaste rust- en verblijfplaatsen als vliegroutes zijn niet uit te sluiten als de bomenrijen verwijderd wordt en/of als gebouwd wordt binnen 15 meter afstand van de bomenrij.

Nader onderzoek

Om deze reden is op 3, 16 en 22 juni 2009, door Ekoza, gericht veldonderzoek naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen en belangrijke vliegroutes van vleermuizen. Gedurende het gerichte veldonderzoek zijn binnen het projectgebied enkel foeragerende soorten aangetroffen. Het gaat hierbij om de gewone dwergvleermuis en een overtrekkende laatvlieger. Wel is tijdens het ochtendonderzoek op 16 juni, net buiten het projectgebied, een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaats bevindt zich aan de Vincent van Goghstraat nr. 14. Minimaal 3 gewone dwergvleermuizen maken gebruik van deze locatie. Gezien de tijd van het jaar en het lage aantal dieren (vrouwjes zitten in deze tijd in grotere groepen met jongen bij elkaar),

gaten in de buitenmuur

gaat het hoogst waarschijnlijk om een verblijfplaats van mannetjes gewone dwergvleermuizen. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in het projectgebied.

Tijdens de controles werd duidelijk dat de laanbeplanting niet gebruikt werd door vleermuizen als vliegroute. Enkele gewone dwergvleermuizen maakte gebruik van de beplanting aan het Vincent van Goghplein. Dit gebeurde echter maar zeer beperkt en daarnaast zijn er voldoende foerageermogelijkheden voor deze soort in de omgeving. De voorgenomen ingreep zal geen negatief effect hebben op vleermuizen om te foerageren. Aangezien de verblijfplaats buiten het projectgebied ligt en de in- en uitvliegopeningen door de toekomstige ontwikkeling gehandhaafd blijft zijn negatieve effecten op deze vaste rust- en verblijfplaats niet te verwachten.

vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals merel (*Turdus merula*), houtduif (*Columba palumbus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en kauw (*Corvus monedula*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Tevens zijn nesten van zwaluwen en in bomen broedende roofvogels en reigers jaarrond beschermd. Op basis van het huidige biotoop (verhard terrein met gemaaide gazons en bomenrijen) en de binnenstedelijke ligging, zijn negatieve effecten op uilen, spechten, roofvogels en reigers niet te verwachten. Gezien de afwezigheid van gebouwen met puntdaken (met dakpannen) en de afwezigheid van nesten, is het niet erg waarschijnlijk dat zwaluwen in het projectgebied aanwezig zijn.

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet te verwachten.

amfibieën

RAVON (2006) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen (www.ravon.nl). Volgens RAVON (2006) komen in de omgeving van het projectgebied amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), bastaardkikker (*Rana esculenta*), kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) en de meer strikt beschermde soorten heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*), poelkikker (*Rana lessonae*) en boomkikker (*Hyla arborea*) voor.

Aangezien binnen en in de omgeving van het projectgebied geen watervoerende elementen aanwezig zijn, is het voorkomen van vaste rust- en verblijfsplaatsen van meer strikt beschermde amfibieënsoorten uit te sluiten. Deze soorten stellen strikte eisen aan hun leefomgeving en voortplantingselementen. Algemene soorten, zoals bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken zijn gezien de binnen het projectgebied gelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het projectgebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in gelijdelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de ring-slang (*Natrix natrix*) houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Op basis van de ligging binnen de bebouwde kom en de binnen het projectgebied aanwezige biotopen (verhard erf en gazons) is het voorkomen van reptielen uit te sluiten.

vissen

In het projectgebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, daarom kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het projectgebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 CONCLUSIE

Het projectgebied ligt aan het Van Goghplein te Helvoirt (gemeente Haaren, provincie Noord-Brabant). Op deze locatie is de bouw van een nieuwe appartementen complex en een commerciële ruimte beoogd. Hiervoor dient de huidige bebouwing verwijderd te worden.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het projectgebied te Helvoirt ligt niet in of nabij de EHS of een gebied dat is aangewezen in het kader van de NB-wet. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Habitatrichtlijngebied de 'Loonse en Drunense Duinen', wat op ongeveer 2 kilometer afstand ligt. Het projectgebied ligt tevens niet in de EHS, maar wel op ongeveer 500 meter afstand. Gezien de ligging binnen de bebouwde kom, de afwezigheid van enige relatie met natuurgebieden en de grootte van het projectgebied worden zowel direct als externe negatieve effecten op het Habitatrichtlijngebied en EHS niet verwacht. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het projectgebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfsplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

Algemeen voorkomende soorten

Door de sloop, de groundbewerking en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zijn de tuinen waarschijnlijk ook weer geschikt als leefgebied. De meeste van de mogelijk in het projectgebied voorkomende soorten zoals bruine kikker, gewone pad, egel, kleine marterachtige, mol, spitsmuizen en muizen zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Strikt beschermde soorten

Op basis de quick scan flora en fauna (SAB, 2008) konden soorten uit de soortgroep vleermuizen niet worden uitgesloten binnen het projectgebied. Hier gaat het zowel om vliegroutes als boom- en gebouwbewonende vleermuizen. Om deze reden is op 3, 16 en 22 juni 2009 door Ekoza, nader onderzoek verricht naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen in het projectgebied. Uit dit nader onderzoek is gebleken dat vaste

rust- en verblijfplaatsen niet aanwezig zijn binnen het projectgebied. Tevens zijn geen belangrijke vliegroutes aangetroffen.

4.3 CONSEQUENTIES

Op basis van het gerichte veldonderzoek naar vleermuizen zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en belangrijke vliegroutes niet te verwachten in het projectgebied. Een onthefing in het kader van de Flora- en faunawet voor het slopen van de bebouwing en het opnieuw inrichten van het projectgebied is, op basis van het nader onderzoek, niet noodzakelijk.

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het projectgebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het projectgebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het projectgebied ongeschikt is voor dieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het projectgebied, zoals:

- de huidige bomen in het projectgebied behouden, waardoor vliegroutes alsmede eventuele verblijfplaatsen in de bomen niet aangetast worden;
- de te bouwen gebouwen zouden geschikt gemaakt kunnen worden voor vleermuizen door op een hoogte van 2,5 meter en hoger, open stootvoegen aan te brengen. Eventueel kan de spouw enkele centimeters breder gemaakt worden;
- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten (www.bronnen.nl).

BIJLAGE 1: GEGEVENS NATUURLOKET

Rapportage voor kilometerhok X:144 / Y:404							
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten					slecht	-	1991-2006
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					slecht		1991-2006
Zoogdieren	1				slecht	51-100%	1996-2006
Broedvogels					niet onderzocht		1995-2006
Watervogels		25	15		goed	0%	96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën					slecht		1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders					redelijk	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005
Libellen					matig		1992-2006
Sprinkhanen					redelijk		1992-2006
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1992-2006

* Legenda

FF = Flora- en faunawet
lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
(#) = tevens meetnetgegevens
verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee
wordt aangegeven of op basis van
de gebrachte bezoeken een volledig
overzicht is te verwachten van de
soorten van de betreffende
soortgroep. Een **toelichting** op
deze categorieën kunt u vinden
onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is
aangegeven uit welke periode de
gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing

BIJLAGE 2: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Bergmans, W. en Zuiderwijk, A. 1986. Atlas van de Nederlandse amfibieën en reptielen, uitgeverij KNNV, Hoogwoud.

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I., De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Faun 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Cools, J.M.A., 1989, Atlas van de Noordbrabantse flora, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Tilburg.

Meijden, R. van der, 2005, Heukels flora van Nederland, 23^e druk, uitgeverij Wolters Noordhof, Groningen.

SAB. 2008. Quick scan flora en fauna herontwikkeling van Goghplein te Helvoirt. Arnhem. Projectnummer 71095_01.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

CD-ROM, Brabant Habitatrichtlijnsoorten.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.bronnen.nl

BIJLAGE 3: RESULTATEN VELDONDERZOEK EKOZA

Nader onderzoek

Vleermuizen

Helvoirt

Ekoza
Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

30 juni 2009

Colofon

Titel : Naderonderzoek vleermuizen

Subtitel : Helvoirt

Status : Concept

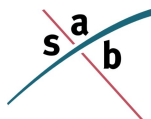
Datum : 30 juni 2009

Veldonderzoek : B. Houben

Auteur(s) : B. Houben

Goedgekeurd door : T. Kooij

Opdrachtgever :

Contactpersoon : Ir. Ing. H. Broier

Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

Tivolilaan 205
Postbus 2
6800 AA Arnhem

T: 026-8454583

bhouben@ekoza.nl

www.ekoza.nl

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Flora- en Faunawet.....	5
<i>Algemene Maatregel van Bestuur</i>	<i>6</i>
3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode	7
3.1 Gebiedsbeschrijving.....	7
3.2 Onderzoeksmethode.....	9
4. Resultaten	10
4.1 Veldonderzoek.....	10
5. Conclusies	13
5.1 Volledigheid van het onderzoek	13
5.2 Conclusies.....	13
5.3 Vrijstelling en ontheffing	14
Literatuur	15

1. Inleiding

In Helvoirt is de realisatie van nieuwe woningen beoogd. Hiervoor wordt de huidige bebouwing gesloopt. SAB heeft hiervoor een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Hierbij is nader onderzoek aanbevolen naar vleermuizen. De gebouwen zijn mogelijk geschikt voor diverse soorten vleermuizen als verblijfplaats. Daarnaast wordt de groenstructuur van het terrein mogelijk gebruikt als vliegroute. Of dit daadwerkelijk zo is zal uit nader onderzoek moeten blijken.

SAB heeft Ekoza, ecologisch onderzoek en advies, verzocht om dit nader onderzoek uit te voeren.

Deze rapportage is de weergave van het nader onderzoek dat door Ekoza is uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij vormt de Flora- en faunawet die aangeeft welke soorten op welke manier beschermd zijn en de resultaten uit de quickscan.

Voor het nader onderzoek waren een drietal onderzoeksvragen geformuleerd.

1. Worden de gebouwen gebruikt door vleermuizen?
2. Wat is de status van het eventuele gebruik (mannenverblijf of kraamkolonie)?
3. Wordt de groenstructuur gebruikt door vleermuizen als vliegroute en/of verblijfplaats?

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet. Voor dit nader onderzoek is alleen de Flora- en faunawet van toepassing.

2.1 Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Daarnaast is *artikel 13* eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

Artikel 2: 1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Om de werking van de Flora- en faunawet minder star te maken is middels een Algemene Maatregel van Bestuur de regelgeving rond de Flora- en faunawet aangepast. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

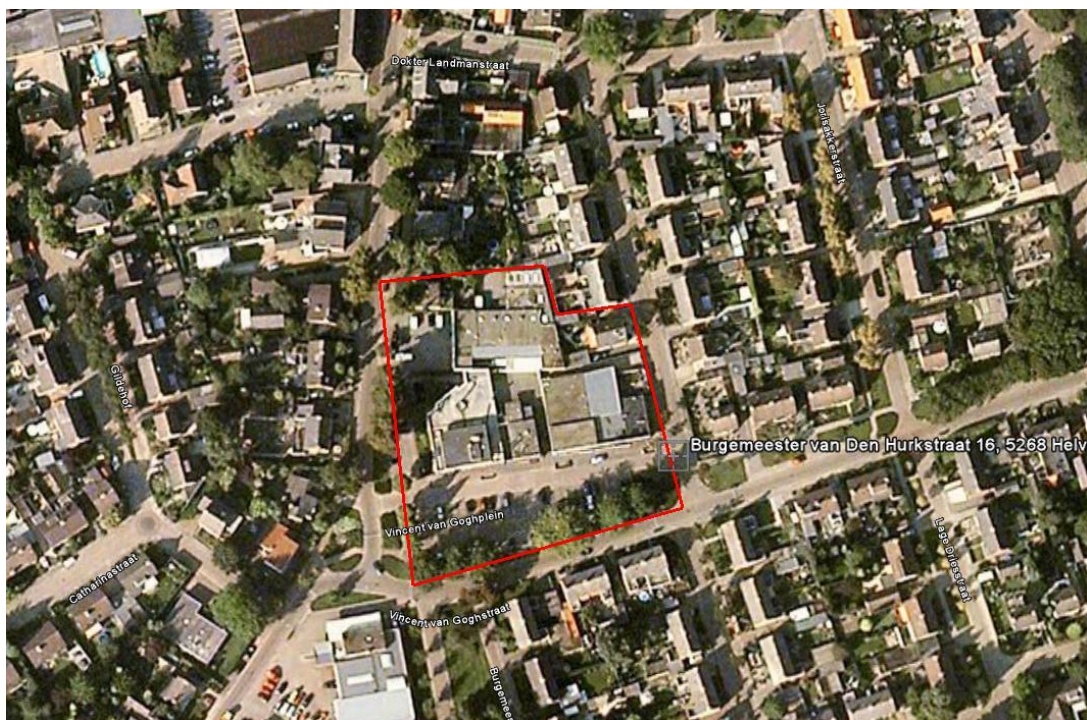
3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode

3.1 Gebiedsbeschrijving

Helvoirt ligt ten zuidwesten van Vught en ligt ten noorden van de provinciale weg N65 (Helvoirtseweg).

Het onderzoeksgebied ligt in het centrum van Helvoirt en betreft het Vincent van Goghplein en de bijbehorende bebouwing. De locatie ligt ten noordoosten van de kruising Achterstraat – Vincent van Goghstraat. Het onderzoeksgebied wordt in het noorden begrensd door woonpercelen en in het oosten, zuiden en westen door de Burgemeester Van den Hurkstraat, de Vincent van Goghstraat en de Achterstraat. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn kleinschalige groene elementen aanwezig (voornamelijk tuinen, gazons en bomenrijen). Het onderzoeksgebied zelf is momenteel grotendeels verhard en bebouwd. Naast een parkeerplaats zijn een supermarkt, een aantal winkels en kantoren en andere bedrijven aanwezig. Alle gebouwen in het onderzoeksgebied hebben platte daken. Het onbebouwde terrein is ingericht als parkeerplaatsen (zuidelijk) met enkele groene elementen (grasveldjes/gazon). De grenzen van het onderzoeksgebied worden langs de Achterstraat (westelijk) en de Vincent van Goghstraat (zuidelijk) begeleid door een bomenrij (loofbomen, o.a. eiken- en beukenbomen).

Onderstaande figuur geeft de ligging van het onderzoeksgebied weer aan de hand van een luchtfoto.

Ligging onderzoeksgebied in de bebouwde kom van Helvoirt (onderzoeksgebied bevindt zich binnen de rode omlijning)

Voorgenomen ingreep

De effecten op beschermde soorten zullen beoordeeld worden op basis van de voorgenomen ingreep.

Ten behoeve van de plannen wordt de huidige bebouwing in het onderzoeksgebied gesloopt. Het project betreft de realisatie van:

- nieuwbouw van commerciële ruimten op de begane grond met daaronder een parkeergarage
- nieuwbouw van appartementen op de bovenliggende verdiepingen
- voorzieningen behorende bij deze bebouwing (parkeerplaatsen, groenvoorzieningen etc).

De sloop van de huidige bebouwing kan mogelijk effect hebben op vleermuizen die zich in de bebouwing kunnen bevinden.

Impressie van het onderzoeksgebied

3.2 Onderzoeksmethode

Het onderzoeksgebied is driemaal bezocht op 3, 16 en 22 juni 2009. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde vleermuissoorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de uitwerpselen, haren, etc.).

De methodiek die we hanteren voor vleermuizen bestaat uit onderzoek naar zomerverblijven en mogelijke vliegroutes. Dit wordt gedaan door met een batdetector zowel in de avonduren als in de ochtenduren gericht naar vleermuizen te zoeken. Met de batdetector werd gedurende twee avonden en een ochtend in juni geluisterd naar mogelijk uitvliegende of invliegende dieren.

De bomenrijen zijn gecontroleerd op het gebruik van vleermuizen. De aanwezige bomenrijen kunnen gebruikt worden als vliegroute van vleermuizen tussen hun verblijfplaats en foerageergebied.

Er is gedurende twee avonden (3 en 22 juni) in de schemering tot in het donker met een batdetector geïnventariseerd. Voor de inventarisaties is gebruik gemaakt van een detector met time-expansion (Pettersen D240x). Hiermee kunnen vertraagde opnames worden gemaakt die eventueel geanalyseerd kunnen worden in het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Daarnaast is ook in de ochtenduren van 16 juni een inspectie uitgevoerd om terugkerende vleermuizen op te kunnen sporen. In de ochtenduren hebben vleermuizen de neiging om gedurende een half uur (afhankelijk van de soort) te gaan zwermen rondom de invliegopening. Hierdoor zijn kolonieplaatsen tijdens de ochtend beter te vinden.

4. Resultaten

4.1 Veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 3, 16 en 22 juni 2009.

Er is specifiek gekeken naar de soorten die vanuit de opdrachtgever gevraagd werden. Namelijk naar vleermuizen met min of meer een vaste verblijfplaats en vliegroutes van vleermuizen.

Gezien de aard van het onderzoeksgebied waren verblijfplaatsen en vliegroutes van de genoemde soort op voorhand niet uit te sluiten.

Vleermuizen, gebouwbewonende soorten, kunnen vaste verblijfplaatsen hebben in de spouw van gebouwen, op zolders of achter gevelbetimmering. Op basis van de aanwezigheid van spouwgangen naar de spouw toe, scheuren in de muren en gevelbetimmering waren vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet uit te sluiten.

Binnen het onderzoeksgebied komen enkele dikke bomen voor. Al hoewel geen zichtbare holtes in de bomen aanwezig waren, is het niet uit te sluiten dat in deze bomen vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn.

Tevens is het mogelijk dat de ten zuiden en westen gelegen bomenrij (aan de Vincent van Goghstraat en aan de Achterstraat) gebruikt wordt als vliegroute naar het ten zuiden gelegen open (agrarisch) gebied. Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

4.2 Vleermuizen

In het onderzoeksgebied staan verscheidende gebouwen die als verblijfplaats kunnen dienen voor vleermuizen met name door weg te kruipen in de spouw via aanwezige spouwgaten en scheuren of achter de gevelbetimmering. Gebouwbewonende vleermuizen zijn o.a. de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis.

Langs de Vincent van Goghstraat en de achterstraat staat laanbeplanting. Hiertussen staan ook enkele dikke bomen. In de dikke bomen kunnen zich mogelijk ook boombewonende soorten bevinden zoals watervleermuizen en ruige dwergvleermuizen.

Daarnaast kan de laanbeplanting gebruikt worden als vliegroute door vleermuizen.

In de avonduren is er tweemaal gecontroleerd en in de ochtend eenmaal op de aanwezigheid van vleermuizen met een baddetector (type Pettersson D240x). Tijdens alle controles was het droog en was het weer geschikt voor vleermuizen om uit te vliegen.

De eerste avondcontrole is uitgevoerd begin juni. Tijdens deze controle werd driemaal een gewone dwergvleermuis en 1 laatvlieger waargenomen. Twee gewone dwergvleermuizen werden foeragerend waargenomen langs de bomen aan het Vincent van Goghplein. Een gewone dwergvleermuis en een laatvlieger kwamen voorbij gevlogen op de hoek van de Burgemeester van Den Hurkstraat en het Vincent van Goghplein. Verder zijn er geen waarnemingen gedaan tijdens deze controle.

Tijdens de ochtendcontrole is het hele gebied gecontroleerd op zwermende vleermuizen. Rond 4.15u werden 3 zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen, net buiten het onderzoeksgebied. Deze werden gezien op de hoek van de Burgemeester van Den Hurkstraat en het Vincent van Goghplein en verdwenen aan de zijkant van een hoekhuis, Vincent van Goghstraat nr. 14 onder de pannen. Uit deze waarnemingen blijkt dat deze locatie een verblijfplaats is van minimaal drie gewone dwergvleermuizen. Verder zijn geen waarnemingen gedaan op de onderzoekslocatie tijdens de ochtendcontrole.

Tijdens de laatste avondcontrole is extra aandacht besteed aan de verblijfplaats. In de avonduren kan men namelijk het aantal uitvliegers tellen die uit de verblijfplaats komen. Zo krijgt men een idee van het aantal dieren in een verblijfplaats. Er kwamen tijdens de controle geen vleermuizen meer uit de verblijfplaats vliegen. Dit betekent dat de dieren al verhuist zijn naar een andere locatie. Gewone dwergvleermuizen verhuizen regelmatig in het seizoen naar andere verblijfplaatsen en hebben er dan ook meerdere verblijfplaatsen in de omgeving. Kolonies splitsen zich vaak op en huist slechts een deel van de kolonie in een verblijfplaats. Hoewel de kolonies vaak verplaatsen zijn gewone dwergvleermuizen wel plaatsgetrouw. Jarenlang kan een kolonie zich vestigen in een zelfde gebied.

Deze locatie was waarschijnlijk een verblijfplaats van een deel van de kolonie. Het huis waar de verblijfplaats zich in bevindt, ligt echter buiten het onderzoeksgebied.

Verder is er die avond alleen een overtrekkende laatvlieger waargenomen in het onderzoeksgebied.

Links: ligging huis met verblijfplaatsbuiten het onderzoeksgebied

Rechts: locatie verblijfplaats. Pijl geeft plek aan waar de vleermuizen onder de pannen kropen

5. Conclusies

5.1 Volledigheid van het onderzoek

Het beeld dat uit het onderzoek is gekomen, vormt voor de onderzochte soortgroepen voldoende basis om gefundeerde uitspraken te doen over de gevolgen van de voorgenomen ingreep voor beschermde soorten.

De onderzoeksvragen waren als volgt:

- Worden de gebouwen gebruikt door vleermuizen?
- Wat is de status van het eventuele gebruik (mannenverblijf of kraamkolonie)?
- Wordt de groenstructuur gebruikt door vleermuizen als vliegroute en/of verblijfplaats

5.2 Conclusies

Op basis van dit nader onderzoek is er vastgesteld dat er een vaste verblijfplaats van gewone dwergvleermuizen ligt net buiten het onderzoeksgebied. Deze bevindt zich in het hoekhuis aan de Vincent van Goghstraat nr.14 onder de pannen aan de westkant van het huis. Minimaal 3 gewone dwergvleermuizen maken gebruik van deze locatie.

Gezien de tijd van het jaar en het lage aantal dieren (vrouwtjes zitten in deze tijd in grotere groepen met jongen bij elkaar), gaat het hoogst waarschijnlijk om een verblijfplaats van mannetjes gewone dwergvleermuizen.

Tijdens een latere controle waren de dieren hieruit al verdwenen. Gewone dwergvleermuizen verhuizen regelmatig tijdens het seizoen en hebben meerdere verblijfplaatsen in de omgeving.

De ingreep heeft echter geen invloed op dit huis. Het huis met verblijfplaats blijft bestaan. Hoe de invliegopening nu gelegen is, is zeer open en goed toegankelijk voor vleermuizen. Dit dient ook zo behouden te blijven. De invliegopening ligt helemaal vrij met een tuin en een straat ervoor. Hier zal niet gebouwd gaan worden.

Aangezien de verblijfplaats behouden blijft en de invliegopening vrij toegankelijk blijft, zijn er door de voorgenomen ingreep geen negatieve effecten te verwachten op vleermuizen.

Tijdens de controles werd duidelijk dat de laanbeplanting niet gebruikt werd door vleermuizen als vliegroute. Enkele gewone dwergvleermuizen maakte gebruik van de beplanting aan het Vincent van Goghplein. Dit gebeurde echter maar zeer beperkt en daarnaast zijn er voldoende foerageermogelijkheden voor deze soort in de omgeving. De voorgenomen ingreep zal geen negatief effect hebben op vleermuizen om te foerageren.

5.3 *Vrijstelling en ontheffing*

Tijdens de controles is er een verblijfplaats van minimaal 3 gewone dwergvleermuizen, waarschijnlijk mannelijke dieren, vastgesteld onder de pannen van het hoekhuis aan de Vincent van Goghstraat nr.14. Dit huis valt echter buiten het onderzoeksgebied en zal niet gesloopt worden. De invliegopening ligt helemaal vrij met een tuin en een straat ervoor. Hier zal niet gebouwd gaan worden.

Aangezien de verblijfplaats behouden blijft en de invliegopening vrij toegankelijk blijft zijn er door de voorgenomen ingreep geen negatieve effecten te verwachten op vleermuizen.

De laanbeplanting wordt niet gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Hierop zal de ingreep ook geen effect hebben.

Er is dus geen ontheffing nodig voor deze soortgroep.

Literatuur

- Atlas van de Nederlandse vleermuizen; H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers, KNNV 1997
- www.natuurloket.nl
- Rode Lijst Nederlandse broedvogels; Vogelbescherming Nederland 2004
- Veldgids diersporen. Annemarie van Diepenbeek KNNV Uitgeverij, Utrecht 1999
- Zoogdieren van West-Europa. Rogier Lange et al. KNNV Uitgeverij in samenwerking met de VZZ, Utrecht 1994.
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Broekhuizen, S. e.a. KNNV Uitgeverij, Utrecht 1992
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- www.minlnv.nl